

DOMOVINA

Oglaš:

Na 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uređni 1-20 K, poslane, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Sođna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečne 3 K, četrtletne 9 K, polletne 18 K, celoletne 36 K.

Madžarski dogodki in klerikalci

Zaradi dogodkov na Madžarskem je morala vlada poklicati pod orožje štiri najmlajše letnike rezervistov, da se ojači naša armada in da bo kos svoji nalogi: da brani domovino pred zunanjim sovražnikom, ki steza svoje kremplje po naši zemlji.

Klerikalci so začeli takoj, ko je izšel oklic z agitacijo med ljudstvom, da se rezervisti ne bi odzvali vpoklicu in ko bi jih kdo poslušal, bi se strašno kesal, ker to bi bila nepokorščina, ki se povsod prav strogo kaznuje. Klerikalnim hujskačem je to vseeno, ker oni bi se že skrili, dosegli bi pa to, da bi prišlo do nereda, da bi se država pokazala kot slaba na znotraj, kar bi klerikalce zelo veselilo, ker oni so najbolj strupeni sovražniki močne države in zato tudi največji sovražniki ljudstva, v katerega največjo korist je močna država, ki ga brani in čuva.

Pa ljudstvo je bilo pametno in rodoljubno — vsa čast njegovi zavednosti! — ono ni šlo na limanice klerikalnim hujskačem, fantje so prišli vsi, kar se v avstrijskih časih nikdar ni zgodilo in so s tem pokazali vso svojo zrelost in vse lepe vojaške čednosti. Naša država je lahko ponosna na svojo vojsko in ker je minila vsaka nevarnost, so bili vpoklicani rezervisti zopet puščeni domov.

Karla Habsburžana so odpeljali iz Madžarske daleč na portugalski otok Madeiro, kjer bo lahko premišljeval o svojih grehih. Tudi se bo Madžarska razorožila, da ne bo mogla več ogrožati naših mej in vse to se je doseglo samo zato, ker so se Madžarji ustrašili naše krepke, hrabre in

disciplinirane armade. Zato so bili vpoklicani rezervisti potrebni n zato se je spor z Madžarsko končal brez prelijanja krvi.

Sedaj pa to izrabljajo klerikalci v svoje umazane namene. Po svojih lažljivih listih trobijo, da so bili rezervisti odpuščeni na zahtevo njihovih poslancev! Klerikalni poslanci nimajo na vlado niti toliko vpliva, kolikor je pod nohtem črnega! Ti klerikalni poslanci, ki se živa duša ne zmenijo za njih in njihove predloge, naj bi dosegli — odpust vpoklicanih rezervistov!

Ta najnovejša klerikalna laž je taka, kakršne so celo pri lažljivih klerikalcih redke. Kdo pa odloča o tem, ali se rezervisti vpokličejo v večjem številu pod orožje? O tem vendar odloča vlada, ki mora skrbeti za našo varnost in ko je ona videla, da je država v nevarnosti, je rezerviste vpoklicala, ko je pa nevarnost minula, jih je lepo poslala zopet domov.

Tej vladi, v kateri ni nobenega klerikalca, se imamo zahvaliti, da je s bistrimi in odločnimi ukrepi preprečila veliko zmešnjavo in prelivanje krvi. Ona je dosegla lep uspeh, ker jo vodijo pametni in pošteni možje in ne kaki — klerikalci. Zahvalo smo pa dolžni tudi našim mladim rezervistom, ki so na prvi klic tako jedrno prihiteli pod zastave, ker iz tega so videli naši sovražniki, da se mi ne šalimo in so se lepo — udali. Dokler imamo take ljudi na vladi in dokler je ljudstvo tako zavedno in rodoljubno, se nam ni bati ničesar, najmanj kakega Habsburžana in njegovih Madžarjev.

Prisega našega kralja na ustavo

Nj. Vel. kralj Aleksander je 6. t. m. dopoldne v narodni skupščini na slovesen način prisegel na ustavo.

Ob 10-55 se je Nj. Vel. kralj odpravil v avtomobilu iz dvora v skupščino. Spremljal ga je ministrski predsednik Nikola Pašić. Za kraljevim avtomobilom je vozil avtomobil, na katerem sta bila prvi general - adjutant general Hadžić in dežurni krilni pobočnik. Običajnega spremstva ni bilo. Kraljev avtomobil se je peljal skozi ulico kralja Milana in Miloševo ulico do skupščine. Čeprav je bilo vreme neugodno, so bile ulice polne naroda, ki je navdušeno pozdravljal svojega, tako dolgo odsotnega kralja. Pred narodno skupščino so pozdravili Nj. Veličanstvo člani vlade in predsedništvo narodne skupščine. Tam je bila tudi postavljena častna stotnija kraljevske garde z godbo in dvorni funkcionarji. Kralj je vstopil v skupščino v spremstvu ministrskega predsednika in predsednika dr. Ribarja. Na vzklik dr. Ribarja »Živio Nj. Vel. kralj!« so burno odgovorili poslanci, ki so prišli v zelo velikem številu. Galerije so bile polne naroda. Diplomatska loža je bila vsa zasedena. Prisotni so bili vsi zastopniki tujih držav.

Kralj je pristopil k pripravljeni mizi, na kateri je stalo razpelo in ležal dra-

goceno vezan evangelij. Na desno je stopil kraj njega ministrski predsednik Pašić z ostalimi ministri, na levo predsednik skupščine s podpredsedniki. Kralj je položil roko na biblijo ter glasno izgovarjal besedilo prisega:

«Ja, Aleksandar, stupajući na prestol kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, i primajući kraljevsku vlast, zaklinjam se svemogućem Bogu, da će čuvati jedinstvo naroda, nezavisnost države i celinu državne oblasti i da ću ustav nepovredan držati; da ću po njemu vladati i da ću u svima svojim težnjama dobro naroda pred očima imati. To mi gospod Bog pomagao. Amen.»

Ko je kralj končal, so zaorili v dvorani z galerij navdušeni klici: »Živio kralj!« in z burnim odobravanjem je zbornica sprejela naznanilo predsednika dr. Ribarja: »Njeg. Veličanstvo kralj je prisegel na ustavo.« V tem trenutku so z beograjske trdnjave zagrmeli topovi in godba pred parlamentom je zasvirala narodne himne.

Nato je kralj podpisal protokol o položeni prisegi, ki so ga sopolpisali predsednik parlamenta in vsi ministri. Med ponovnimi ovacijami poslancev in publike je Nj. Vel. zapustil dvorano ter se v spremstvu ministrskega predsednika vrnil v dvor. Pred vhomom v skupščinsko dvorano je bilo zbranih

mnogo častnikov beograjske posadke, ki so živahno pozdravili svojega vrhovnega poveljnika. Na poti od dvora do skupščine je bil postavljen kordon beograjske posadke in kraljeve garde. Narod je kralja zopet navdušeno pozdravljal.

V dvoru je nato Nj. Veličanstvo sprejelo predsednika in ostale člane predsedništva narodne skupščine, za njimi pa ministrski svet, ki je čestital svojemu kralju. Popoldne je kralj sprejel patriarha Dimitrija.

Upravna razdelitev države v oblasti

Vladni predlog o upravnih razdelitvi države predvideva 26 oblasti.

Člen 1. zak. predloga pravi: »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se deli na 26 oblasti, in sicer: 1.) Bačka oblast; 2.) Beograjska oblast s sedežem v Beogradu; 3.) Bitoljska v Bitolju; 4.) Braniševska v Požarevcu; 5.) Varaždinska v Varaždinu, kateri pripadajo iz političnega okraja Murska Sobota mesto in občina Dolnja Lendava, lendavska okolica in Dolnji Lakot; 6.) Vrbaska v Banjaluki; 7.) Dubrovačka v Dubrovniku; 8.) Zagrebska v Zagrebu; 9.) Zetska na Cetinju; 10.) Kosovska v Prištini; 11.) Krajiška v Karlovcu (v katero spada tudi občina Osilnica); 12.) Ljubljanska v Ljubljani.

To oblast tvorijo politični okraji Ormotelj, Kamnik (razven občin Motnik, Trojane in Špitalič), Kočevje (razven občine Osilnica), Kranj z Jezerskim, Krško (razven občine Velika Dolina), Litija, Ljubljanska okolica, Logatec, Novo mesto, Radovljica, Brežice, Sevnica, občine Veliki Kamen in Mrcna sela okraja Kozje. Dalje okraj Laško razven občine St. Rupert. Iz županije reško - modruške pa občina Prezid.

13.) Mariborska s sedežem v Mariboru. Njo tvorijo mesta Celje, Maribor in Ptuj, dalje politični okraji Ljutomer, Maribor, Murska Sobota (razven Dolnje Lendave, mesta in občine, lendavske okolice in Dolnjega Lakota), Ptuj okolica, Slovenji Gradec. Okraj Kozje (razven Velikega Kamna in Mrcna sela), sodni okraj okolica Celje, Vransko, Gornji grad, Šmarje, občina St. Rupert v okraju Laško, politični okraj Kamnik, občine Motnik, Trojane in Špitalič.

14.) Mostarska v Mostaru; 15.) Niška v Nišu; 16.) Osiješka v Osijeku; 17.) Podrinska v Šabcu; 18.) Potiška v Bečkerek; 19.) Raška v Novom Pazaru; 20.) Sarajevska v Sarajevu; 21.) Splitska v Splitu; 22.) Skopska v Skoplju; 23.) Tuzlanska v Tuzli; 24.) Šumadijska v Kragujevcu; 25.) Občina mesta Beograda in 26.) Občina mesta Zagreba.

K zagrebski oblasti pride tedaj iz političnega okraja Krško občina Velika Dolina.

Člen 2. določa, da se moreta združiti dve ali več manjših oblasti v eno. O tem pa končnoveljavno odločuje oblastna skupščina. Vendar tudi te združene oblasti ne smejo imeti več nego 800.000 prebivalcev.

Politični pregled

Ako umre kralj in stopi na prestol novi vladar, je navada, da poda stara vlada novemu kralju ostavko, ker je bila pač imenovana od starega kralja. Tudi naša sedanja vlada je podala novemu kralju po njegovem povratku iz Pariza ostavko, ampak

kralj ostavke ni sprejel,

ker sedanji vladi popolnoma zaupa in ker je ona pravi izraz večine narodne skupščine. Naši klerikalci so, seveda, upali, da bo ostavka morda sprejeta in da pride do takega položaja, da bi si tudi oni skuhal v njem svojo juho, ampak vsi ti upi so šli po vodi, ker je

sloga med radikali in demokrati popolna,

brez teh dveh najmočnejših strank se pa ne da nič napraviti. Sicer je med radikali dosti takih mož, ki imajo bolj zastarele nazore in se ne strinjajo z ljudsko politiko demokratov, ampak z drugimi strankami, n. pr. s klerikalci, se še manj strinjajo in zato je ostala zveza med radikali in demokrati tudi za naprej, kar je edino pravilno, ker samo na ta način bo omogočeno, da se uveljavijo

ustavne določbe,

na čemur se je že začelo delati. Država je že razdeljena na 26 oblasti (ozemelj), ki bodo imele obsežno avtonomijo, tako, da bo ljudstvo dobilo veliko več neposrednega vpliva na javno upravo, kakor ga je kdaj imelo. Slovenski oblasti bosta dve: ljubljanska in mariborska. Pod ljubljansko oblast pride prejšnja Kranjska in en del Štajerske, pod mariborsko oblast pa ostanek Štajerske z Mežiško dolino in Prekmurjem. Oblasti bodo ravno dosti velike, da se bo ljudstvo lahko neposredno uveljavljalo v javni upravi, kar nikakor ne bi bilo mogoče v velikih deželah, kakor so jih zahtevali klerikalci. Sicer pa klerikalcem sploh ni bilo do tega, da bi ljudstvo kjersibodi uveljavljalo svojo voljo, temveč samo do tega, da bi duhovščina obdržala svojo nadvlado. Do tega pa v Jugoslaviji nikdar ne bo prišlo; to je tako gotovo kot amen v očenašu.

Naša vlada ne miruje in skrbi, ko so nas že Lahi tako opeharili na Primorskem, da dobimo dobre meje vsaj drugod. Tako se prav lepo razvija

vprišanje meje proti Albaniji,

ki je za nas že prav slabo stalo, v zadnjem času se je pa močno poboljšalo, ker so velike sile menda sprevidele, da se mora naša država varovati pred albanskimi razbojniškimi tolpmami z dobro mejo, preko katere se ne bo tako lahko prestopalo. Do sedaj je tekla meja po ravnini, sedaj je pa naša vojska pod poveljstvom generala Smiljanica zasedla visoke gorske grebene. Ako dobimo dobro zavarovano mejo proti Albaniji, bo to tak uspeh, da nam ga bo marsikdo zavidal.

Madžarska zadeva je pa končana v našo popolno zadovoljnost, ker prvič so na našo zahtevo

Habsburžani odstavljeni

za vselej od vlade na Madžarskem in ne bodo imeli več prilike ogrožati našo svobodo in neodvisnost. Karla z njegovo Zito so odpeljali po Donavi k Črnemu morju in od tam proti Gibraltarju. Najbrže ga bodo izkrcali na portugalskem otoku Madeira, kjer bo daleč od Madžarske in odkoder ne bo mogel uiti niti na aeroplanu! Tudi ne bo smela imeti Madžarska stalne armade, temveč samo 35.000 mož dobrovoljcev, tako kot Avstrija in s tem vojaštvom ne bo nikomur nevarna. Tako bomo lahko vsaj s te strani popolnoma brez skrbi in zasluga, da se je to doseglo, pritiče samo naši vladi, ki je nastopila z vso odločnostjo in je vpoklicala rezerviste pod orožje. To je uplivalo na madžarsko vladno, ki je hitro odstavila ne samo Karla, temveč vse Habsburžane in privolila tudi v vse druge naše zahteve. Ko se je vse to zgodilo, je naša vlada sklenila da takoj pusti domov vpoklicane štiri letnike rezerve.

V zadnjem času se vršijo prav čudne reči

na Bolgarskem,

kjer je na površju miroljubna vlada, ki bi rada živela v dobrih odnosih z našo državo in popravila grehe svojih predhodnikov, ki so se leta 1915. zvezali z Nemci, Madžarji in Turki in padli Srbom v hrbet. Največ je bil tega kriv bivši bolgarski kralj Ferdinand, Nemec po rodu, ki je že leta 1918., takoj ko so bili Bolgari premagani, zbežal na Nemško. Krivci so pa tudi mnogi Bolgari, posebno macedonski komitaši, ki bi radi nadaljevali Ferdinandovo politiko. Ker je sedanja vlada gledala tem komitašem na prste, so se vršili v Sofiji atentati eden za drugim in končno so komitaši zaklali vojnega ministra Dimitrova, ki so se ga najbolj bali. To je dalo vladi povod, da je predvzela prav odločne korake proti prekucuskim organizacijam in upati je, da jih bo kmalu popolnoma zatrla. Ko do tega pride, ne bo nobenega povoda več za nasprotstvo med Jugoslavijo in Bolgarsko in prišel bo čas, ko se raztegne Jugoslavija preko Bolgarske do Črnega in Egejskega morja in takrat bo naša država najmočnejša v jugovzhodni Evropi. Do tega ne pride niti danes niti jutri še, ali eno je gotovo: da bo do tega prišlo.

Dopisi

Lesce na Gorenjskem. Pišejo nam: V «Jutru» smo čitali, da je Ljubljana spomin svojih mrtvih najdostojneje počastila. V Ljubljani je to lahko, ni pa tako enostavno v Lescah na Gorenjskem, kjer posluša župnik Avsec, ki izvršitev pietete ovira, namesto da bi jo pospeševal. Tako je letos nekemu družinskemu očetu, katerega že davno ljudje najemajo za okrašenje grobov, pismeno prepovedal vsako dotikanje grobov brez njegove vednosti. Zagrozil mu je celo s sodiščem. Ko je dotičnik nekoč prinesel poldrugi liter olja za večno luč, ga je župnik nadržal z besedami: «Marš ven! Kdor hoče kaj dati, naj sam prinese.» Umevno je, da se Jaka — župnikova žrtev — od takrat izogiblje take cerkve, kjer božji namestniki izganjajo svoje ovčice iz božjega hrama. Župnik se je že pohvalil, da je Jaka spravil iz cerkve, sedaj da ga bo pa še iz pokopališča. Jaka je kot postrežljiva duša povsod priljubljen in vsakdo se zgraža nad župnikovim ravnanjem. Župnik je zadnje čase očitno pozabil na na-

čela krščanske ljubezni ter kaj rad grozi s sodiščem. Seveda je zato, ker ga jezi, da nikogar tožite ne more, ker noče biti nihče tako neumen, da bi mu nasedel. Ob njegovem prihodu v Lesce je došlo ž njim tudi neko pismo od njegovih bivših faranov. Takrat smo mislili, da se župnika obrekuje, sedaj pa vemo, da se dotičnik ni motil, ko je pisal. Umevno, da se v pismu župnika ni hvalilo.

Selca nad Škofjo Loko. V nedeljo dne 13. t. m. ob 11. uri dopoldne bo ustanovni občni zbor za podružnico organizacije vojnih invalidov. Vse invalide vabimo, da se v svojem interesu udeležijo zborovanja. — Pripravljali odbor.

Brežice. Pišejo nam: V vinorodni posavski dolini se narodni socialisti prav malo razširjajo. Posebno v glavnem mestu Posavja, v Brežicah, se sliši le tu in tam klic ustanovitelja mariborske narodno-socialne stranke, ki v splošnem sicer veliko govori, pa več slabega kot dobrega stori. Posebno se odlikuje neki državni uradnik, katerega smo pred par tedni redno videli več na ulici kakor v uradu. On ima veliko veselje delati med mirnimi občani razdor. Mi mu sicer privoščimo agitacijo, ker smo sigurni, da takšni agitatorji ne pridobijo mnogo pristašev, vendar ni nikakor na mestu, da še vedno uraduje v Brežicah oseba, ki ponižuje uradniški stan. Vprašamo g. gozdarskega nadsvetnika v Celju, ako se strinja z uradniki, ki lastnoročno podpisujejo izjave: «Izjavljam, da je ta moja trditev docela izmišljena in neresnična in da sem to vest širil le v namenu, da bi g. l. l. osebno in politično škodoval.»

Slovenska Bistrica. Tukajšnja krajevna organizacija JDS. je priredila 5. novembra sestanek. Sestanka so se v mnogobrojnem številu udeležili obrtniki, državni uslužbenci in drugi, ki so pokazali, da ima stranka v tem mestu lepo bodočnost. Vsa čast našemu uradništvu, ki je bilo polnoštevilno zastopano. Sestanek je otvoril predsednik krajevnice organizacije g. dr. Pučnik. Podal je obširno poročilo o zunanjih, notranjih in finančnih politikah, ter razložil stališče, ki je zavzema JDS. Na njegova točna izvajanja so sledila nekatera vprašanja, posebno o naraščajoči draginji. Nato je župan g. Danijel Omerzu v lepem nagovoru bodril navzoče k složnemu in skupnemu delu, ki je in bo pokazalo še nadaljnje uspehe v našem mestu. Po kratki debati se je soglasno sklenila resolucija, ki daje JDS. popolno zaupanje.

Gospodarstvo

— Žitne cene na Hrvatskem. Prejšnji teden so bile na Hrvatskem za 100 kg sledeče cene: pšenica 1180 do 1220 K, rž (srbska) 850 do 900 K, ječmen 840 do 860 K, oves 780 do 820 K, stara kornuza do 1075 K, proso 765 K. 1 kg moke št. 0 je stal v Zagrebu 18.40 K, druge vrste moke so bile cenejše. Fižol novi beli se je tržil po 950 K. Cene so mišljene za blago, postavljeno na kolodvor.

— Na mariborski svinjski sejmi, ki se je vršil 4. t. m. je bilo pripeljanih 254 prašičev, 2 kozi in 1 ovca. Cene so bile sledeče: 4 tedne stari prašiči komad 80 do 100 K, 5 do 6 tednov stari 160 do 200 K, 4 do 6 mesecev stari 800 do 900 K, 8 do 10 mesecev 1000 do 1200 kron, eno leto stari 1800 do 2000 K, plemenske svinje kg žive teže 26 do 28 K, polpitane kg mrtve teže 34 do 36 K, koze komad 200 do 400 K.

— Čilski soliter. Mnogi, ki so letos napravili poizkuse s čilskim solitrom vprašujejo, ako se čilski soli-

ter lahko kupi in kako ceno ima. Uljudno sporočam, da se čilski soliter sedaj še ne prodaja pri nas radi visoke cene. 1 kg bi stal kakih 10—12 K. Kadar bo ob zboljšani kupovalni vrednosti našega denarja uvoz solitra mogoč, ga bo gotovo zopet odajala Kmetijska družba, Gospodarska Zveza i. dr. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra za kraljestvo SHS se s prodajo solitra ne peča, marveč deluje le strogo v kmetijsko znanstvenem oziru. — Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana.

— Velike količine lanskega vina so še nerazprodane v naši državi. Zlasti v Dalmaciji je ostalo mnogo vina, katero je včasih prodajala v kraje današnjega neodrešenega ozemlja. Kakor poročajo, bo vlada ukrenila potrebne korake, da bo mogoče naše vino sploh izvažati v inozemstvo.

— Sestanek zastopnikov obrtnih društev in obrtništv je bil v nedeljo dne 6. novembra dopoldne na magistratu v Ljubljani. Sklical ga je predsednik Zveze obrtnih društev gospod Franchetti. Sestanka so se udeležili zastopniki raznih obrtnih društev in posamezni obrtniki iz Kranjske in Štajerske ter se posvetovali o ustanovitvi čim jačje obrtniške organizacije. Izvoljen je bil poseben odbor, ki ima na Kranjskem in Štajerskem storiti potrebne priprave ter sestaviti pravila nove organizacije, nakar se bo sklical v najkrajšem času ustanovni občni zbor.

— Zborovanje čevljarjev za Gorenjsko. Obrtno hranilno in posojilno društvo v Kranju sklicuje na nedeljo dne 13. novembra ob 9. uri dopoldne v restavracijskih prostorih g. Petra Mayerja v Kranju kongres čevljarjev za Gorenjsko, povodom zaključka strokovnega čevljarškega tečaja v Kranju, ki ga je priredil Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Razpravljalo se bo o splošnem položaju čevljarškega obrtništva ter o osnovanju strokovnih in produktivnih zadrug, oziroma njih zvez. H kongresu so vabljeni obrtniki vseh strok.

— Čevljarška zadruga v Mirni pri Gorici je ravnokar dozidala k svoji dosedanji tovarni nov nad 30 metrov dolg trakt, v katerem postavi svoje mnogoštevilne stroje. V kratkem bo tovarna celotno urejena in v polnem obratu.

— Dobava gorivnega špirta. Ker se je špirit izdatno podražil, se je urad za pospeševanje obrti v Ljubljani odločil preskrbeti obrtnikom večjo množino denaturiranega špirta po nizkih cenah. Interesentje naj obvezno prijavijo svoje potrebščine najkasneje do 12. t. m. na naslov Urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

— Nemška živina za Jugoslavijo. Komisija za prevzem nemške živine je prevzela doslej 12.000 konjev iz Nemčije na račun nemške vojne odškodnine. V celem dobi naša država 51.000 komadov živine.

— Naš izvoz v inozemstvo narašča. Lani je znašala vrednost izvoza iz naše države v prvih treh mesecih 228 milijonov dinarjev, letos pa v istem času 569 milijonov dinarjev.

— Jugoslovanski parobrodni promet z Ameriko. Koncem tega leta se uvede redni parobrodni promet med Sušakom - Splitom - Dubrovnikom in New Yorkom z parobrodi družbe «Jugoslovanski transatlantik» pod našo zastavo. Tri nakuljene ladje nekdanjega «Severonemškega Lloydja», 8000 do 10.000 tonski parobrodi, se nahajajo sedaj v popravilu v Glasgowu.

— Trgovinski dogovor z Avstrijo je podaljšan do novega leta.

— Vodne moči v Sloveniji. V Sloveniji imamo 40 rek, ki se dajo izkoristiti za električne naprave in ki imajo okoli 322.452 konjskih sil. Od tega se izrablja sedaj samo 69.052 konjskih sil.

— Novi bankovci po 10 dinarjev, ki so prispeli iz Amerike, pridejo v promet, ko bo vsa pošiljatev dospela. Bankovci so zelo lepo izdelani in bodo trpežnejši, nego so bili prejšnji.

— Padanje vrednosti našega denarja. Vrednost našega denarja je zopet padla. Vzroki padanja so različni: špekulacija mnogih bank, zmanjšanje naš izvoz in povečanje uvoz, potem nezaupanje v našo državo itd. Vlada se sedaj resno trudi, da priporoči dinarju zopet do veljave. Pa tudi sami lahko pripomoremo do zboljšanja naše valute. Zato moramo brez razlike vsi varčevati, nič nepotrebnega nakupovati, se ne upirati izvršitvi vladinih naredb in delati ter zopet delati. Udrihanje po gostilnah in pijančevanje ne koristi nič. Ko bo zunanji svet videl, da je pri nas red, delo in ljubezen do države, bo dobil zaupanje in spoštovanje do Jugoslavije ter bo zato višje cenil naš denar.

— Cene denarja. 9. t. m. se je dobilo: za 140 naših kron 100 nemških mark, za 6 do 7 naših kron 100 avstrijskih kron, za 1400 do 1420 naših kron 100 laških lir, za 2500 naših kron 100 francoskih frankov.

Beleške

+ Kdo je izposloval demobilizacijo? Klerikalci in socialni demokratje se pripravajo o tem, kdo je izposloval demobilizacijo. Mi pa pravimo, da ne prvi ne drugi, temveč le edino dejstvo, da je Karel odstavljen in da so Madžari sprejeli naše pogoje. Sicer pa klerikalci trdijo take stvari kar tu doma v svojih listih, ker imajo svoje bralce za dovolj bedaste, da bodo vse verjeli, a v Beogradu so se strinjali z vsemi vladnimi ukrepi proti Madžarom. Pa ko bi se tudi ne strinjali s tem, bi bilo vseeno, kajti v Beogradu so oni mala stranka, ki s svojimi 27 glasovi ne pomeni nič. Naša vlada je miroljubna in je zato sama brez klerikalcev preskrbelja, da se je madžarska zadeva mirnim potom poravnala. Sedaj, ko smo pokazali Madžarom, da imamo tudi ostre zobe, se bodo odpustili vojski spet domu. To je zlasti zasluga demokratske stranke, ki šteje v Beogradu 91 poslancev, in pa radikalne stranke, ki šteje 96 poslancev. Proti takemu številu pač klerikalna stranka s 27 glasovi ne pomeni nič, kar je jasno.

+ Še nismo pozabili, kako so leta 1914. kričali klerikalci na vojno, kako je ljubljanski škof Jeglič blagoslovil vojsko in kako so vsi klerikalci besneli od krvoločnosti proti bratom Srbom. Nismo še pozabili tega. Sedaj pa hinavsko zatrjuje klerikalni list «Novi čas», da je proti katerikoli vojni. Na take limance hočejo loviti kaline. «Novemu času» so se pač smilili le katoliški Korl in pa katoliški Madžari, pa je zatajil volka v sebi. Obenem pa si je mislil, da bo taka pisava kar vse ljudstvo pridobila za klerikalce. O nič si ne domisljajte! Smo toliko pametni, da vemo, da se volk nikdar ne spremeni v ovco.

+ «Čemu bi se skrivali!» Tako pravi «Demoljub», ki bi se moral imenovati pravzaprav «Domo-lump», in vprašuje: «Ali je potrebno, da moramo imeti tak strah pred Karlom? Vladajte tako, da bo ljudstvo zadovoljno, pa nam ne bo škodoval

ne Karel prvi, ne Karel četrti itd.» Previdno pa se «Domolump» ogiblje tega, da bi se o Karlu malo ostreje izrazil. Karel je bil pač katoliški mož! Kaj ne? «Domoljubov» poduk, kako se naj vlada, je stara fraza, s katero se hoče «Domoljub» prikupiti takim nezadovoljnejšem, ki mislijo, da mora vlada priskočiti že na pomoč, če jih trebuh boli. Vlada že dela in se trudi. Seveda to čisto malo za- leže, ker so klerikalci tu, ki poma- gajo pridno uničevati delo. «Domolumpovim» tercijalkam bi se vlada pač najbolj prikupila, če bi dala vsa- ki po eno zlato uro. «Domolumpovci» se tudi lahko skrivajo, mi jih vseeno dobro poznamo.

+ Mariborska «Straža» je dobila sestrico. Ime ji je «Naša moč». V surovosti sta si oba klerikalna lista čisto podobna, samo da ima «Naša moč» še svoje posebne muhe kot štriklav konj. Brca celo v zveste in vnete klerikalce, toda ne zato, ker so ji preveč klerikalni, temveč zato, ker so ji vse premalo črni. «Naša moč» je proti posvetnim klerikalnim organizacijam, torej proti vsakemu kakršnemužekoli napredku, proti knjižnicam, pevskim, dramatičnim in telovadnim društvom. Zato pa pravi list, da bi klerikalni voditelji morali vedeti, da klerikalni stvari veliko več koristijo, ako v posameznih družinah uvedejo vsak večer rožni venec, kot pa če do polnoči predavajo v dvoranah. List pravi tudi, naj se le na tretji red, Marijine družbe in podobno polaga važnost, ne pa na kake druge organizacije. List očita klerikalnim vodjam, da so vzgojili le politične kristjane, in pravi, da so klerikalci sami krivi, da ni več poštenih krščanskih družin. — To slednje moramo dati novokleri- kalni «Naši moči» sicer deloma prav. Nihče drug, nego klerikalci se poslužujejo v svrhu strankarske propagande najodurnejših in naj- ogabnejših hujškarij, vsled česar je morala na deželi silno padla. Neve- den preprost človek, ki vidi, kaj po- čenjajo oni, ki so vzeli vero v zakup, mora propasti vsled slabega vzgle- da. Z drugimi nazori «Naše moči» pa se ne moremo strinjati, ker smo že nekoliko kulturni ljudje, ki vemo, da je poleg rožnega venca in Mari- jinih in podobnih družb na svetu še marsikaj drugega potrebno, ako ho- če biti človek res človek, ne pa samo topa žival, ki trepeče pred kaznijo na onem svetu. Ta list je proti vsaki izobrazbi, katere cilj je pač vedno, da spopolnjuje človeka, da bo tudi drugače pošten, ne samo iz strahu pred peklom. Kam bi mi prišli, ako bi obveljali nazori «Naše moči»? Ako bi ljudje okoli «Naše moči» imeli odločilno besedo v državi, to bi cvetelo hinavsko pobožništvo, tercijalstvo, obrekovanje, licemer- stvo, počasi bi se sploh prepoveda- la vsa posvetna društva, prepoveda- lo čitanje posvetnih knjig, potem bi se prepovedale višje šole, zatem še ljudske šole in sploh vse, da se ne bi «pohujšal» svet. Ljudje bi popol- noma otopeli in bi končno pozabili še govoriti. — Sicer pa hvala bogu, da «Naša moč» ni velika moč in da je le osamljeno bevskanje okostene- lih jezuitskih reakcionarcev. Črni smo res Slovenci, da je sramota, to- da tako črni še nismo, da bi požrli takšno kost, kot jo ponuja «Naša moč»! «Naša moč» bo povečavala nam Slovencem sramoto doma in v tujini. In klerikalci si še upajo go- voriti o srbskem balkanizmu...!

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČ! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVEN- SKE MATICE»?

Prosveta

p. Nova šolska knjiga. V zalogi Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani je nedavno izšla «Slovenska čitanka» za drugi razred srednjih šol. Sestavil jo je višji šolski nadzornik Josip Wester. Cena 17 dinarjev ali 68 kron. Ta čitanka pomeni velik napredek v primeri z dosedanjimi berili in nudi učencem ne samo primerno uč- no snov, temveč tudi pravi estetski užitek. V čitanki so zastopani naj- boljši slovenski pisatelji.

Sokolstvo

«Sokolski vijesnik.» Sokolski Sa- vez je pričel izdajati «Sletni vijesnik», ki bo organ pripravljalnega odbora za prvi jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani 12., 13., 14. in 15. avgusta 1922. V prvi številki, ki je izšla pred par dnevi, objavlja oklic starešinstva in pozivlja v več član- kih na delo za kar najsijajnejši uspeh te velike sokolske prireditve. List po- roča v vseh treh narečjih.

Novosti

* Spomenik kralju Petru Osvobo- ditelju nameravajo postaviti v Sara- jevu. Spomenik bo stal pred sarajev- skim muzejem. V muzeju pa se bo priredila soba, v kateri bodo zbrane vse spominske reči na pokojnega kra- lja, ki se nahajajo na bosanskem ozemlju.

* Proslava tretje obletnice prihoda srbske vojske v Sarajevo se je vršila v nedeljo 6. t. m. s svečanostmi.

* Italijani niti grobov ne pustijo na miru. Z Malega Lošinja poro- čajo, da je izdalo županstvo na pod- občino Čunsko ukaz, da se morajo hr- vatski napisi na nagrobnih spome- nikih takoj odpraviti in nadomestiti z italijanskimi. Ako dotičniki sami ne store tega, bo storila to občina na njihove stroške. Dva Hrvata sta se šla pritožiti radi tega na komisarijat, ali tam so ju surovo zavrnil in rekli, naj gredo na županstvo, torej tja, odkoder je izšel omenjeni ukaz. Ita- lijanska besnost ne pusti na miru niti grobov!

* Med vpoklicanci, ki so prišli na orožne vaje, jih je bilo tudi nekaj, ki so se obnašali kot pobesneta živina. Ze na vlaku so posamezniki pobivali šipe in kričali, kot da so prišli iz pra- gozdov. Po ljubljanskih ulicah je neka taka družba pijana rjula že ne- človeško in dopovedovala mirnim mimoidočim: «Mi smo Orli!» Tega jim pač ni bilo treba povdarjati, kar vemo vsi, da se Sokoli ne obnašajo tako. Večina dospelih fantov pa se je obnašala mirno in dostojno. Tudi še ni nič hudega, če je kdo samo za- vriskal ali pa zapel. To je že itak stara navada o takih prilikah.

* Čenče na čenče... Vsak izreden dogodek spravi nas Slovence čisto iz ravnotežja. Pravimo sicer, kako zelo da smo mi izobraženi, kako da zna- mo mi pisati in čitati, a Srbi da so čisto zaostali; navzlic tej «naši briht- nosti» pa se le pri nas in tudi Hr- vatih morejo o vsakem izrednem do- godku širiti najnesmiselnije govo- rice. Tako vedo povedati mnoge «brihtne» glavnice, ki so mesto z možgani menda s slamo napolnjene, da imamo vojno že kar na tri strani. S kom pa? Ako smo tistih par al- banskih roparjev pognali s krajev, s katerih so naše obmejne vasi vedno ogrožali, pač to še ni vojna. Ob meji napram Madžarski pa je vse mirno, ravno tako drugod. Da je bilo sedaj vojaštvo poklicano na orožne vaje, se je zgodilo to samo radi tega, da vidijo Madžari, kako hitro smo

mi pripravljeni, če je potreba. Na vojno pa ni niti misliti. Karel je bil iz Madžarske že odveden in Madža- ri so se našim zahtevam uklonili. Lažnjive čenče, ki gobezdajo o vojni, bi rade napravile samo zmedo med ljudmi, ki nimajo sami dovolj raz- sodnosti.

* Mi smo vedno trdili, da ne bo vojne in vendar nam gotovo mnogi niso verjeli. Sedaj lahko vidite, da so bili vsi oni hujškači in lažnivci, ki so trdili, da bomo imeli z Madžari vojno. Vpoklicano vojaštvo bo kma- lu spet vse odpuščeno.

* Zasledena vohunska družba v Novem Sadu. V Novem Sadu je poli- cija izsledila vohunsko družbo, ki je zbirala podatke o stanju in razvr- stitvi naših čet ob madžarski meji in o tem poročala Madžarom. Poli- ciji se je posrečilo več članov te družbe aretirati, nekaj pa jih je po- begnilo.

* Zaplenjena lista. Državna oblast je zaplenila pretekli teden klerikalno «Našo Moč», v ponedeljek pa «Av- tonomista». Oba sta imela seveda predolgi jezik.

* Druginjske doklade duhovnikom. Ministrstvo ver se je pri vladi za- vzelo za to, da se povišajo druginj- ske doklade duhovnikom vseh vero- izpovedanj v državi.

* Varujte se tujih agentov! Kon- cem meseca oktobra je zbiral na Šta- jerskem v okolici Frama neki fran- coski agent fante, da bi jih odpravil na Francosko v delo. Tako mu je nasledel tudi 24letni Andrej Krem- puš iz Frama ter se odpeljal proti Italiji. Eno postajo pred Milanom pa je agent neznano kam izginil ter odnesel fantu vse listine in denar. Krempušu ni ostajalo drugega kakor da jo je mahnil peš proti domu in je te dni ves onemogel došel v Ljub- ljano.

* Res brihtni ljudje se dobijo v Ljubljani. Socijalnodemokratski ob- činski odborik v Ljubljani je pred- lagal pri občinski seji, da se podre- ta dve kasarni, last ljubljanske občine, a stari material in parcele pa se naj prodajo, češ da bo tako prišla občina do večjih svot denarja. O času, ko vlada v Ljubljani veliko pomanjkanje stanovanj, se tak predlog čuje skoro neverjetno.

* Kako sodi ameriški Slovenec o razmerah v Jugoslaviji. V «Glasu Naroda», ameriškem slovenskem časopisu priobčuje neki ameriški Slovenec svoje vtise s potovanja po Jugoslaviji. Med drugim pravi: Se- znanil sem se tudi s pravim demo- kratičnim življenjem v raznih slojih prebivalstva. Nekoč sedim na Bledu, in blizu mene je sedelo kakih 15 ofi- cirjev, med njimi dva generala, pol- kovnik in manjši oficirji. Prav dobro so se med seboj razumeli in delali šale ter bili pravi prijatelji. Po kosi- lu je pripeljal prosti vojak avtomo- bil pred hotel in pristopil k mizi ofi- cirjev ter naznanil: «Javljam, go- spod general, avtomobil je priprav- ljen.» General ga lepo vpraša: «Ali si že obedoval?» «Da», mu odgo- vori vojak. Kdaj prej v stari avstrij- ski vojski se je zmenil kak višji čast- nik za navadnega vojaka, ako je prej kaj jedel, preden je službo nastopil! Ta prizor mi je izredno ugajal. Res je pa tudi, da se čestokrat slišijo pritožbe, kako slabo postopajo z vojniki po raznih krajih, a to je ved- no bilo v tej branži. Dostikrat se pa dobe ljudje, ki so iz rojstva surovi- ne, pa tudi taki, ki so skrajno trma- sti, nočejo ubogati povelja in si mislijo: kaj mi boš ti zapovedoval! In tako nastanejo kazni.

* Na Mirju v Ljubljani je pogorela šupa avtogaraže g. inž. dr. Kasala. Zgorela sta dva avtomobila. Pone-

srečili sta se tudi dve osebi. Vnelo se je namreč bližnje stanovanje in lju- dje so v naglici reševali hišno opravo, pri čemur sta zadobila znatne opekline posestnik Ivan Traven in njegova hčerka Minka. Prepeljali so ju v bolnico. Škoda, ki jo je povzro- čil požar se ceni na 600.000 K.

* Brezposelnost v zasedenem o- zemlju. V zasedenem ozemlju in Ita- liji vlada velika brezposelnost. Zlasti v Trstu je množica brezposelnih ve- likanska. Za podpore brezposelnih je določila italijanska vlada 268 mi- lijonov lir.

* Samomorilec, ki kliče na pomoč. Pri okrajnem sodišču v Mariboru je bil uslužben pomožni pisar Konrad Iskra, ki se je pripravljaj na izpit za definitivno službo. Bolehal je na sr- cu in je večkrat tožil, da ne more shajati s svojo plačo ter da se boji izpita. V soboto se je javil bolnega ter izostal iz urada. V nedeljo po- poldne pa se je odpeljal v Ruše. Med potjo od kolodvora proti trgu se je ustavil sredi ceste, potegnil iz žepa steklenico s strupom ter izpil tekočino. Zatekel se je ob ograjo ter zaupil: «Pomagajte, zastrupil sem se!» Toda vsaka pomoč je bila že prepozna. Iskra se je zvrnil in takoj umrl. Prepeljali so ga v Ruše v mr- tvašnico.

* Umor radi povišanja stanarine. V ponedeljek se je zgodila na Po- ljanski cesti v Ljubljani krvava tra- gedija kot posledica velike stanovnj- ske krize. Med najemnikom gostilne «pri Jurju» na Poljanski cesti, 57 letnim Antonom Jalenom in hišnim posestnikom, rač. nadsvetnikom po- krajinske uprave, 44-letnim g. Avgu- štinom Zajcem je vladal že dolgo časa globok nesporazum zaradi sta- narine. V ponedeljek dopoldne je pre- jel Anton Jalen po pošti pismo, pi- sano od g. Avguščina Zajca, v kate- rem je bila zahteva o povišanju sta- narine. To je Jalen tako razburilo, da je pismo raztrgal, vzel iz kuhinje 10 cm dolg nož ter v gostilni čakal, kdaj se povrne g. Zajc iz urada. Ko se je ob dveh popoldne vračal dru- gače tihi računski nadsvetnik Zajc iz svojega urada in stopil v vežo ome- njene hiše, je Jalen planil z nožem nad njega ter mu ga zasadil v desno spodnjo pljučno stran. Preplašen se je Zajc po drugem napadu še zate- kel v stanovanje ge. Wider, kjer se je zgrudil na tla. Jalen je šel za njim in ga v strastnem efektu še večkrat ranil. Na desni pljučni strani je dobil Zajc 6 težkih ran, štiri spodaj, dve zgoraj. Zajc je ranam podlegel in umrl. Nadstražnik Erjavec je nesre- čnega Jalen aretiraj. Jalen je brez- brižno šel s stražnikom in na poli- ciji priznal, da je izvršil grozen čin namenoma. Izročen je bil deželnemu sodišču. Nesrečna žrtev zapušča mla- do vdovo s tremi otroci. Že tretjič oženjeni Jalen pa mlado ženo z dve- ma otrokoma.

* Strašna podivjanost. Med fanti v Zabovcih in Podvincih je vladalo že delj časa smrtno sovraštvo, ki se je ponovno razvilo v pretep. Ker so pri zadnjem pretepu zmagali Pod- vinci, so se hoteli zabovski fanti ma- ščevati. Prišli so v Podvince s pu- škami in izživali domačine. Kmalu se je razvila med obema skupinama pravcata bitka, v kateri sta obležala dva mrtva. Orožniki so ubijalce are- tirali in jih odvedli v Ptuj. Pri tem nastane tudi vprašanje, kje so fantje dobili puške.

* Razne nezgode. Ivana Nakrst, dekla v Vižmarjih je krmila krave. Pri hoji pa ji je spodrsnilo, da je padla in si pri padcu zlomila desno nogo. — Miha Bačnik, dninar iz Spodnjih Pirnič je šel v mraku proti domu. V vasi Spodnje Pirniče je sta-

lo šest fantov, katere je Bačnik pozdravil z »Dober večer fantje«. V tem pa so se že navalili fantje nanj in ga začeli biti s pestmi po glavi. Namahali so ga tako močno, da je bil vsled potplutb ves črn ter se je moral iti zdraviti v ljubljansko bolnico. — Neža Znidaršič, posestnikova žena iz Lipunja pri Ložu je hotela doma prestaviti škap napolnjen z apnom za beljenje. Komaj pa ga je prišla, se ji je zmuznil iz rok ter jej je pri tem pljusnilo apno v oči, tako da so jo morali dati v bolnišnico. — Roko si je zlomil Franc Keršič, posestnik iz Dolenje vasi pri Naklu, ko je lezel po lestvi navzdol. Lestva se je prevrnila in Keršič je padel na tla.

* **Vlak povozil krave.** Voganjski občinski pastir je gnal krave na pašo. V trenutku, ko je šla čreda čez železniški tir, je pridrvel ekspresni vlak Zagreb-Beograd ter povozil približno 30 krav, ki so deloma mrtve in razmesarjene, deloma težko ranjene obležale na tiru.

* **Aretirana detomorilka.** Ob Ižanski cesti v Ljubljani so našli dne 5. septembra letos mrtvo truplo novorojenčka. Poizvedbe so privedle končno do uspeha. Detektiv Hauptmann je izsledil nezakonsko mater Marijo Lesica iz Verblenj, ki je svojega otroka takoj po porodu umorila. Detomorilka je že pod ključem.

* **Razne tatvine.** Posestniku Mihi Hafnerju v Pristavi je njegov hlapec Ivan Čadež ukradel voz drva, jih peljal v Ljubljano ter tukaj vse skupaj prodal in pobegnul neznanu kam. Za Čadežem je izdana tiralica. — Gastilničarju Janku Roscu v Vevčah je bilo ukradeno za 1000 kron perila, posestnikoma Matiji Babšu in Mihi Bokavšku v Štepanji vasi pa 47 željnatih glav. Zelje je kradla Alojzija Jančar, ki je skupilo za ukradene željate glave zapila.

* **Ni bil pravi.** Posestnika Janeza Suhadolnika v Borovnici je sosedinja Marija Stražisar sklicala ponoči iz spanja, češ da mu je nekdo ukradel izpod kozoleca vrečo koruze. Ko je Suhadolnik prišel h kozolu, opazil je tamkaj polno vrečo, pod vozem skrit pa je ležal neki možik! Suhadolnik ga je udaril s polenom po glavi in večkrat po životu. Izkazalo pa se je, da neznanec, ki je prenočeval pod vozom, ni kradel koruze. Vreča je bila napolnjena s tobakom, katerega je neznanec hotel iztihotapati v Italijo. Tiho-tapec je 60 let stari Ignacij Zavnik, ki je vsled udarca s polenom na glavi težko poškodovan.

Zdravstvo

z Kako se izpira perilo od bolnika, ki ima nalezljivo bolezen. Perilo, posteljina, prti se lahko razkužijo v vreli vodi. Stvari se vržejo še v mrzlo vodo, kateri dodaj še soli ali pepela in potem pusti vse zavreti. Vre naj četrt ure, predno odstavijo posodo od ognja.

z Za matere je boljše, ako dojijo. Porodnice, ki dojijo, si v otročji postelji mnogo hitreje odpomorejo, nego one, ki ne dojijo. Pa tudi drugače so bolj čile in živahne. S točnim tehtanjem se je ugotovilo, da pridobe ženske, ki doje, 15 dni po porodu povprečno 9 gramov na vsak kilogram telesne teže, nasprotno pa one, ki ne doje, izgube tri grame.

ZRTEV NEKDANJIH AVSTRIJSKIH KRVNIKOV.

Na Suhem bajerju počiva pozabljeni Ivan Kromar, kovač in oče osmero otrok. Dne 16. oktobra 1915. je šel v okviru avstrijskih bajonetov po ljubljanskih ulicah na Suhi bajer, kjer so ga ustrelili, in grob št. 10 hrani njegove ostanke že šest let. Šest let že kličejo njegova mrtva usta osvežo in maščevanje! Šest let že čaka osem sirot v borni bajti v Stari gori nad Semičem zaman očeta, čaka zaman žena moža! Njih beda, njih solze in stok kličejo osvežo neba in poštenih ljudi, kličejo pomoči! Kaj je zakrivil Kromar v očeh ovaduha Skubica in avstrijskih krvnikov? Izpregovoril je, kar so mislili takrat tišči: »Srbija ima prav, da se brani!« Govoril je to, ko je odhajal na fronto, pustivši ženo in osmero otrok. Ta »zločin« je plačal z življenjem. Padel je kot mučenik ideje, ki je končno zmagala, kot žrtev zlobe, hlapčevstva in izdajstva, žrtev človeka, v katerega hiši je iskal gostoljubja.

Naša narodna dolžnost je, da mu damo vsaj sedaj zadoščenje, da položimo njegove kosti v primeren grob v kraju, kjer je bil izdan, v Črnomlju, da damo njegovemu imenu zadoščenje z obnovo postopanja, da pomoremo njegovi bedni družini, ki nima zase niti kruha, niti obleke, niti sredstev. Ženi mučenika, otrokom junaka smo to dolžni! Črnomaljski Sokol je prevzel nase skrb za vse to ter prosi vso slovensko in jugoslovansko javnost prispevkov v denarju za pomoč bedni družini in za prenos kosti mučenika Kromarja v Črnomelj. Potreba je velika in pomoč nujna! Darove je poslati na naslov Sokolskega društva v Črnomlju.

Razno

× **Lisica z dvema nogama.** V nekem kraju na Francoskem je nedavno neki lovec ustrelil lisico, ki je imela samo dve nogi. Od kraja tega čuda niso mogli razumeti, pozneje pa so ugotovili sledeče: Lisica se je namreč — mogoče že pred leti — ujela v železno past na eno zadnjo in eno sprednjo nogo. Da je mogla uiti, si je obe nogi odgriznila, kakor lisice to običajno delajo. Sčasoma so se ji rane zacelile in lisica se je premikala po gozdovih samo po dveh nogah. Da je bila takšna hoja zanj zelo težavna, je razumljivo. Ugotoviti se je moglo, da si je pri hoji pomagala z repom, ker bi drugače seveda ne prišla naprej.

× **Japonka, ki je umorila 18 mož.** Na Japonskem se sedaj zelo mnogo govori o mladi iz najboljši družine izhajajoči Japonki z imenom Laneki, ki je zastrupila 18 mož, potem ko je vsakega izmed njih pripravila do tega, da se je zavaroval na življenje v njeno korist. Prvi umor, ki ga je izvršila, je bil umor njene sestre, v katere moža se je zaljubila. Vse njene poznejše žrtve so bili moški. Ona je zvalila moškega, katerega si je izbrala za žrtev, v gostilno in mu ponudila zastrupljeno vino. Policija ji je prišla na sled šele po osemnajstem umoru.

× **Ameriški hoteli ne potrebujejo več steklenic in kozarcev.** Odkar je

stopila v Združenih državah v Ameriki v veljavo »prohibicija« t. j. prepoved točenja in prodajanja alkoholnih pijač, ne vedo veliki hoteli, kaj naj počno s kozarci in steklenicami, ki so postali tako nerabni. Nekaj tega blaga se jim je posrečilo prodati privatnikom, ki so okrasili z njim police svojih kredenc, večina pa ga je ostala in ga sedaj kratkoma črtajo iz inventarja. Tako je te dni črtal iz inventarja svoje kozarce in steklenice hotel »Pirth« v Newyorku ter s tem zavrgel premoženje vredno poprej 109.000 dolarjev.

× **Poštna pošiljka, ki je hodila po svetu 18 let.** Te dni je dobil neki gospod v Kanadi po pošti škatljo cigaret, ki je bila leta 1903 oddana za njega na Angleškem. On se je takrat boril v burski vojski. Pošiljka je romala za njim v Indijo, Novo Zelandijo in različne kraje sveta, dokler ga ni končno po 18 letih našla v Kanadi. Sedaj bo vsaj lahko pušil dobre, mirodobne cigarete, kakoršnih gotovo nihče več nima.

× **Proti ženski debelosti.** V Ameriki se počutijo ženske zelo nesrečne, če so predebele. V Newyorku in drugih mestih se vrše cela gibanja proti ženski debelosti in so se osnovali posebni odbori, ki bodo dajali velike nagrade ženskam, katerim bo uspelo, da v določenem času izgubijo na debelosti. V samem Newyorku se zdravi od debelosti preko 60 žensk, ki tehtajo preko 100 kg. Debelost odpravljajo večinoma s telovadnimi vajami.

× **Črna roka» družba izsiljevalec** je znana tudi v Ameriki. Tako je tudi Alfonz Dubassi v Chicagu dobil nedavno od »črne roke« pismo, v katerem zahteva, da izplača takoj neznanu 3000 dolarjev, sicer bo izgubil življenje. Dubassi se za to pismo ni zmenil. Te dni pa je nekega jutra nenadoma eksplodirala pred njegovo hišo bomba, ki je porušila del pročelja in zdrobila vse šipe, do čim človeških žrtev ni bilo. Sedaj zasleduje roka pravice to »črno roko«.

× **41letna mati, ki ima 22 otrok.** V Omahi v Ameriki je porodila Earl Rowray svojega 22. otroka. Rowray je stara 41 let ter se je prvič omožila s 14 leti. Prvega otroka je imela v 17. letu. S prvim možem je imela 20 otrok. Pred štirimi leti ji je umrl mož, ona pa se je omožila v drugič z možem, ki je za dvajset let mlajši od nje. Z drugim možem je imela do sedaj dva otroka.

× **Živega bi bili kmalu pokopati.** V Barceloni je umrl ravnatelj gledališkega orkestra Perez Cabrero. Zdravniki so konstatirali smrt vsled utrpelosti srca. Ko so pa hoteli zabiti krsto, je Cabrero oživel. Pogrebce so vsled tega poslali domov, Cabrera pa nesli nazaj v posteljo.

Ženski kotiček

Zoper ozeblino se priporoča kopanje ozeblin udov v močni zavrelici jelkinih igel. Igle se morajo kuhati dve do tri ure in v tem mlačnem čaju se naj ozebli udje drže 10 do 15 minut.

Razpokane roke se najlepše zace-lijo, ako se zvečer, predno se gre

spat, drgnejo s špehom. Seveda je treba potem obleči rokavice, da se posteljina ne omasti. Drugo, tudi jako dobro sredstvo je, da se roke koj po umivanju, ko so še vlažne, namažejo z medom in potem posuše.

Podveza za nogavice je zdravju škodljiva. Marsikateri ženski se je že svetovalo, naj si nabavi one podveze, katere se pripenjajo okoli pasu, a za odgovor na dobrohotni svet je bilo: »Hm, saj sem se že navadila, nič mi ne škoduje«. A vendar škodujejo navadno podveze ne samo mišicam, ampak celo kostem. Podveza tišči na mišice in ovira krvotok in mišice se ne morejo rediti in razvijati normalno. To je potem enako, ali je podveza elastična ali ne; zdravniki celo trdijo, da se baš elastične podveze vedno bolj krčijo, tako da vežejo proti večeru mnogo bolj nego zjutraj. Kakor smo že omenili, ovira to krvotok in v marsikateremu slučaju se je iskal vzrok za mrzle noge bogve kje, tičal pa je v podvezi. Posebno škodljive so take podveze pri otrocih, katerih telo se razvija in raste.

Pohištvo iz hrastovega lesa očisti tako-le: Najprej odrgni z volneno krpo, namočeno v mlačni vodi. Nato skuhaj za kurje jajce voska in pol toliko sladkorja na pol litra piva. Kakor hitro je pohištvo suho po prvi manipulaciji, polira se z navedeno mešanico in je potem kakor novo.

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“

hot lepotilo (kosmetikum)

za ugo zob, zobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistilnega in osvežujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

brsta, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljšo sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z zamahtom in poštino za vsakega:

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 168 K
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 280 K
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 394 K

POSTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa po 5 K in K 7.50; Elsa mentolni klistir 12 K; Elsa popalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa ustna voda 35 K; Elsa kolonjska voda 41 K; Elsa sumski miris 41 K; glicerol po 6 in 30 K; Lysol, Lysolform 30 K; M-neški čaj 3 K; Elsa mrčesni prašek 15 K; sirup za podgane in miši po 3 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar.
STUBICA donja, Elsatrg št. 360
40—1 (Hrvaško). 48/144/11 b

Varčna gospodinja
rabi edinele

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša!

Dolnška glavniica
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na kajlice. — Vloge na tekoči in firo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeko, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjmet: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borna naročila in jih izvršuje najkvalitetneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.